

Kroppslig undersøkelse i dopingbrukssaker

En teoretisk oppgave

BACHELOROPPGAVE - BOPPG30

Politihøgskolen

2022

Kandidatnummer: 200

Antall ord: 6543

Innholdsfortegnelse

DEL 1: INNLEDNING	3
1.1 Bakgrunn for valg av tema	3
1.2 Problemstilling og avgrensning	5
1.3 Begrepsavklaring	6
1.4 Disposisjon	7
DEL 2: METODE	8
2.1 Teoretisk oppgave	9
2.2 Innhenting av litteratur og kildekritikk	9
2.3 For forståelse	10
DEL 3: TEORI OG DRØFTING	12
3.1 Doping og dopingbruk – Legemiddeloven §24a	12
3.2 Doping som samfunnsproblem	12
3.3 Den perfekte kroppen	13
3.4 Utbredelse og omfang	15
3.5 Fysiologiske tegn og symptomer på bruk av doping	17
3.6 Kroppslig undersøkelse – Straffeprosessloven §157.....	19
3.7 En juridisk utfordring.....	21
DEL 4: AVSLUTNING OG KONKLUSJON	22
4.1 Konklusjon.....	22
4.2 Videre forskning	23
LITTERATURLISTE	24
VEDLEGG	28

Tabell og bildetekstliste

TABELL 1: BEGREPSAVKLARING	6
TABELL 2: DISPOSISJON.....	7
TABELL 3: STATISTIKK 2020 - BESLAG AV DOPINGMIDLER (KILDE: MAILKORRESPONDANSE MED TOLLETATEN 13.01.2021).....	15
TABELL 4: ANTALL BESLAG AAS 1.HALVÅR (KILDE: POLITIET, KRIPOS)	16

Del 1: Innledning

Denne oppgaven ble levert første gang i 2021. Oppgaven er nå forbedret og ble levert igjen 2022.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Politiet har et stort og viktig samfunnsansvar som innebærer å fremme og befeste befolkningens rettsikkerhet, trygghet og velferd ("Politi-loven – politil," 1995 §1 2. ledd). Slik lovverket er i dag er bruk av dopingmidler ulovlig jf. Legemiddel-loven §24 (Legemiddel-loven, 1992). Det er politiets oppgave å håndheve denne loven ved å blant annet avdekke og stanse kriminell virksomhet ("Politi-loven – politil," 1995 §2 nr.3). Politiet innehar derfor et ansvar for at bruken av dopingmidler avdekkes og stanses, samt forhindres igjennom iverksetting av forebyggende tiltak.

Dopingbruk er gjerne mest kjent for allmennheten igjennom idretten. En kan dra koblinger direkte til dopingtatte verdensmestere og umenneskelige sportsprestasjoner i idrettsverden. Det finnes dog bruk av dopingmidler utenfor idretten, selv om dette har fått langt mindre oppmerksomhet.

«Det er ingen hemmelighet at dette området har hatt lite fokus» Anders Solheim, daglig leder Antidoping Norge (Vikan, 2015).

Operasjon Gilde¹ er en av Norges mest kjente dopingaksjoner, og kan ses på som et hamskifte for dopingjakten i Norge. Da denne saken rullet opp ble det tydelig at bruk av dopingmidler også forekommer utenfor den organiserte idretten, og blant personer som ikke utøver profesjonell idrett. Disse brukerne har nødvendigvis ikke et konkret mål om å prestere best mulig i en gitt idrett, men har ønsker om å forme kroppen sin estetisk, eller øke i kroppens styrke. Det er både menn og kvinner som bruker dopingmidler i alle samfunnslag, og de trener på både de mindre treningssentrene og de store kommersielle kjedene (Sandøy, 2013). Arnold Schwarzenegger² og Ronnie Coleman³ er to av de mest kjente kroppsbyggerne fra 80-og 90-tallet. De har lav fettprosent, svulmende muskulatur og en vekt som ikke samstemmer med høyde og fettprosent. De to overnevnte har på mange måter definert muskelsporten på 80-og 90-tallet. Om vi til sammenligning ser på Aziz Shavershian⁴ på 2000-tallet, og dagens Jeff Seid⁵, har de en helt annen kropps-komposisjon.

¹ <https://www.adressa.no/nyheter/trondheim/article8363011.ece>

² https://en.wikipedia.org/wiki/Arnold_Schwarzenegger

³ https://en.wikipedia.org/wiki/Ronnie_Coleman

⁴ <https://www.greatestphysiques.com/male-physiques/zyzz-aziz-shavershian/>

⁵ <https://www.greatestphysiques.com/male-physiques/jeff-seid/>

De svulmende musklene er byttet ut med slank midje, og tilnærmet halvert kroppsvekt. Dette kan vise at dopingkulturen har endret seg de siste 40 årene, og at den definerte "drømmekroppen" har gjennomgått en forandring. En fellesnevner for de overnevnte er at de alle har rykte på seg for å ha brukt dopingmidler, og at de alle var og er store forbilder for mange i treningsbransjen.

Dopingmidler kan plasseres i samme kategori som andre rusmidler, da det er et stoff som tilføres kroppen med den hensikt å oppnå en ønsket effekt. Det er verdt å merke seg at ved bruk av doping er det ikke nødvendigvis rusen i seg selv som er ønskelig, som ved bruk av annen rus som alkohol eller narkotika. Doping blir brukt for å oppnå et ellers uoverkommelig sluttresultat, som er en virkning, bivirkning eller konsekvens av bruken. Målet kan være å nå en viss kroppsvekt, eller endre kroppens utseende i form av muskelvekst eller redusert fettprosent, som igjen gir mer definerte muskler (Barland, Tangen & Johannesen, 2010). Veien til den perfekte kroppen ved bruk av dopingmidler er noe kortere, enn veien uten bruk av dopingmidler. Dette fordi restitusjonstiden kortes ned, noe som gjør at man kan trene mer og hardere, og man da oppnår et ellers uoppnåelig resultat på rekordtid. Men bruk av dopingmidler er ikke risikofritt, og konsekvensen kan være både fysiske og psykiske plager.

Den 1.juli 2013 ble det ulovlig å bruke dopingmidler (Legemiddeloven, 1992). Ett av politiets viktigste virkemiddel for å avdekke bruk av doping, er å ta i bruk det strafferettslige tvangsmiddelet kroppslig undersøkelse jf. Straffeprosessloven §157 (Straffeprosessloven, 1981). En kroppslig undersøkelse vil si en undersøkelse som kan gjøres med tvang med hjemmel i lov. Den besluttes som hovedregel av retten, eller av en jurist dersom det foreligger en fare for bevisforspillelse. I forbindelse med dopingbrukssaker er det hovedsakelig blod- og urinprøve som er aktuelt å sikre fra mistenkte.

Vilkåret for å ta i bruk kroppslig undersøkelse er ifølge Straffeprosessloven §157, skjellig grunn til mistanke (Straffeprosessloven, 1981). For at den skal tas i bruk, må det da foreligge en sannsynlighetsovervekt, altså en større sannsynlighet for at mistenkte har brukt dopingmidler, enn at den ikke har gjort det. Sannsynlighetsovervekt blir omtalt som <<skjellig grunn til mistanke>> eller over 51% sannsynlighet.

1.2 Problemstilling og avgrensning

Under temaene dopingbruk og politiets dopingarbeid er det flere vinklinger og spørsmål som kan søkes besvart. I denne oppgaven vil jeg ta for meg en problemstilling basert på at det fremstår uklart hvor mange tegn og symptomer som kreves for å inneha sannsynlighetsovervekt, som igjen er kravet for å gjennomføre en kroppslig undersøkelse.

Dette leder frem til følgende problemstilling:

Er lovverket for kroppslig undersøkelse tilpasset endring i dopingkulturen?

Oppgaven må avgrenses for å komme til en mest mulig konkret konklusjon. Denne oppgaven vil ta for seg menn som er tilknyttet et treningsmiljø utenfor idretten. Doping i idretten er mer strukturert, og ansvaret for testing er i all hovedsak flyttet fra politiet og over til Antidoping Norge.

Det finnes mange typer dopingmidler, og det må derfor avgrenses til de mest vanlige innenfor treningsmiljøet. Anabole androgene steroider (AAS) og veksthormon (HGH) er de mest kjente preparatene (Antidoping Norge, 2021). Ved *bruk* menes alt inntak av dopingmidler, herunder oralt inntak av tabletter og piller, samt det å injisere ved hjelp av sprøyter. Når det henvises til *dopingmidler* videre i oppgaven, menes det da hovedsakelig bruken av AAS og HGH.

Bruken av dopingmidler fører til en rekke fysiske og psykiske tegn, symptomer og ikke minst bivirkninger. Denne oppgaven vil isolert sett se på de fysiske symptomene, da det i all hovedsak er de som er synlige for politiet, og vil kunne gi politiet skjellig grunn til mistanke om bruk. De psykiske plagene er skjulte, og kan være vanskelig å synliggjøre som et resultat av dopingbruk. Oppgaven vil utelukkende ta utgangspunkt i kroppslige og visuelle tegn og symptomer på bruk. Det kan tenkes at det i en brukssak vil det være flere faktorer som gir skjellig grunn til mistanke. Det kan være seg funn av preparater, hetteglass, sprøyter, piller mv. Dette er ikke noe som blir vektlagt i denne oppgaven.

Etterforskning av brukssaker innenfor doping medfølger en rekke etiske vurderinger som er relevante å diskutere. Eksempelvis om det er riktig å «spane på kropp», og stigmatiseringen som er et resultat av å samle de med en kropp utenfor normalen i en gruppe. Oppgaven vil ikke ta på for seg slike viktige etiske spørsmål på bakgrunn av omfang.

1.3 Begrepsavklaring

Begrep	Forklaring
Anabole androgene steroider	Anabole androgene steroider forkortes til AAS. Androgener er en samlebetegnelse for de mannlige kjønnshormonene som produseres i kroppen, og testosteron er ett av disse stoffene. Anabole steroider blir ikke produsert i kroppen, men er kunstig fremstilt og tilføres kroppen enten i pille- og tablettform eller som injeksjon. Til tross for at de ikke produseres i kroppen, vil de ha den samme effekten som de naturlig produserte stoffene i kroppen (Oslo Universitetssykehus, 2012).
Human Growth Hormone – Veksthormon	Veksthormon, eller Human Growth Hormone, forkortes HGH. Noen derivater ⁶ av HGH simulerer det naturlige stoffet vi har i kroppen vår, mens andre er syntetisk fremstilt. Veksthormon produseres normalt i hypofysen, og påvirker kroppens lengdevekst, altså hvor mye et menneske vokser. Det er akkurat denne effekten brukerne av stoffet ønsker. Kroppsbyggernes ønske er å få kroppen, og ikke minst muskulaturen større (Oslo Universitetssykehus, 2012).
Sosiale medier - SoMe	Facebook, Instagram og Snapchat er de mest kjente sosiale plattformene som er i bruk i dag. Samlebetegnelsen for slike sosiale medier er SoMe. Definisjonen av sosiale medier er at det er «nettsider og apper som tilrettelegger for å skape og dele innhold, og å delta i sosiale nettverk» (Aalen, 2018).
Dopingkultur	Ordet «kultur» er definert som å blant annet å betegne atferdsmønstre hos mennesker (Schackt, 2019). I denne oppgaven blir dopingkultur begrepet om den kulturen som dannes blant dem som bruker dopingmidler. Det er grunn til å tro at det foreligger en samlet oppfatning av dopingmidler, og at det er et samhold blant brukerne som igjen skaper en kultur. Det kan tenkes at det blant annet foreligger et felles mål blant dem som bruker dopingmidler om å få en viss type kropp, eller bli mer trent.

Tabell 1: Begrepsavklaring

⁶ https://snl.no/derivat_-_kjemi

1.4 Disposisjon

Oppgaven deles inn i 4 deler, hvorav del 2 og 3 er hoveddelen av oppgaven:

Del 1	Innledende begrunnelse, avgrensning, disposisjon og begrepsavklaring
Del 2	Metode, innhenting av litteratur, kildekritikk og forforståelse
Del 3	Teori og drøfting
Del 4	Avslutning og videre forskning

Tabell 2: Disposisjon

Del 2: Metode

Metode - «*En fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder*» (Dalland, 2017).

Dette kapitlet redegjør for de metodiske valg som har blitt foretatt i prosessen for å kunne svare på problemstillingen. Metode kan ses på som et verktøy man tar i bruk for å nå et mål. Målet har vært å oppnå pålitelige resultater basert på logiske argumenter.

Dataen som er brukt i denne oppgaven, er i all hovedsak hentet fra kvalitative studier. En kvalitativ metode vil si at anvendt informasjon kommer i form av tekst, og ikke tall som i kvantitativ metode (Nyeng, 2012). Det må nevnes at det også er tatt i bruk kvantitative studier også i denne oppgaven, da det er innhentet statistikk fra Tolletaten, Antidoping Norge og Politiet, men at majoriteten av innsamlet data er av kvalitativ karakter. Målet med kvalitativ metode er å søke en forståelse om hvordan et annet menneske opplever noe (Olsvik, 2013). Dette betyr at dataen som blir samlet inn må tolkes, avgrenses, vektlegges og deretter anvendes i oppgaven som empiri. Kvalitativ metode baserer seg på andre menneskers opplevelse og følelser, altså at det tar utgangspunkt i andre personers meninger og forskning (Dalland, 2017).

Opgaven tar utgangspunkt i en abduktiv forskningsmetode, som er definert av Charles Sanders Peirce som «*slutningen til beste forklaring*». Metoden er en veksling mellom deduktiv og induktiv metode (Persson, 2019). Deduktiv metode vil si at man tar utgangspunkt i eksisterende empiri og gjør det om til teori, altså at teorien blir en følge av det vi allerede vet (Olsvik, 2013). Dette gjør jeg ved å søke i eksisterende empiri, og sette funn opp mot hverandre for å teste problemstillingen. Induktiv metode vil si å ta utgangspunktet i teori, og sjekke om det holder vann ved hjelp av empiri, altså man søker bekreftelse eller avkreftelse på områder hvor det finnes forhåndskunnskap (Jacobsen, 2005). Dette gjør jeg ved å ta utgangspunkt i problemstillingen, og søke empiri for å finne bekreftelse eller avkreftelse. Ved å veksle mellom disse metodene vil man oppnå en dypere innsikt og kunne oppdage nye sammenhenger innen temaet

2.1 Teoretisk oppgave

Det var enkelt å velge temaet for oppgaven, men hvordan den skulle løses var mer utfordrende. Det ble foretatt flere avveininger knyttet til valg av type oppgave. Det sto hovedsakelig mellom en empirisk oppgave hvor planen var å selv innhente data i form av dybdeintervjuer med nøkkelpersoner, eller teoretisk oppgave basert på eksisterende forskning og annen data. Tidlig i prosessen tok jeg kontakt med flere fagpersoner som var aktuelle intervjukandidater. Da de kunne vise til en rekke relevante rapporter, artikler, bøker og statistikk ble det klart at dybdeintervjuer med disse nøkkelpersonene mest sannsynlig ikke ville ha tilført noe «nytt». Valget falt dermed på teoretisk oppgave som tillot meg å bruke mer tid på å gå i dybden i eksisterende litteratur. Oppgaven har en noe juridisk retning, og kunne blitt løst gjennom juridisk metode. Etersom oppgaven tar for seg en rekke forhold som faller utenfor det juridiske, velger jeg å skrive oppgaven teoretisk. Oppgaven redegjør likevel godt for lovverket, da det er essensielt for å kunne svare på problemstillingen. Det er imidlertid hentet inn noe statistikk fra politiet, Tolletaten og Antidoping Norge.

En teoretisk oppgave tar utgangspunkt i foreliggende teoretiske og empiriske studier. Det kan på en måte sies å være en svakhet da en selv ikke gjennomfører datainnhenting og -tolkningen, men på den andre siden, gitt at man er kildekritisk, kan man basere oppgaven på forskning gjennomført av anerkjente forskere med høy kredibilitet. Avveininger knyttet til kildebruk, datainnhenting og oppgavens relabilitet og validitet beskrives i følgende avsnitt.

2.2 Innhenting av litteratur og kildekritikk

Litteraturen ble hovedsakelig funnet ved hjelp av Google Scholar⁷, søkemotoren Oria⁸ og i pensumbøker tilknyttet Politi høgskolen. Det ble foretatt søk med søkeord som «doping», «kroppslig undersøkelse», «AAS», «HGH», «kroppspress», «bruk av dopingmidler» og «straffeprosessloven §157» for å komme til relevante kilder. Det ble tatt i bruk forskningsbasert datatrianglerings, som er en prosess hvor en tar i bruk data fra flere instanser og med forskjellige vinklinger for søke å nå flere perspektiver rundt temaet. Dette ble gjort for å øke oppgavens grad av validitet.

Det ble tatt i bruk offentlige rapporter og dokumenter fra stortingshøringer og rettsavgjørelser som dekker temaet. Jeg tok også kontakt med personer i både inn- og utland på sine representative fagfelt, som kunne vise meg videre til aktuell statistikk, litteratur og forskning.

⁷ <https://scholar.google.no>

⁸ bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com

Jeg tok kontakt med Bjørn Barland som er anerkjent innenfor temaet doping, og har skrevet flere artikler og rapporter som tar for seg temaet (Barland & Tangen, 2009). Etter at doping ble forbudt 1. juli 2013, ble det mye medieomtale rundt dette. Jeg leste flere artikler hvor forskere og forfattere uttaler seg om temaet, og jeg søkte meg videre til rapporter skrevet av disse forskerne. Jeg kom på denne måten i kontakt med Inge Kryger Pedersen ved Universitetet i København, som blant annet har forsket på begrepet «den perfekte kroppen» (Pedersen, 2010).

Data kan deles inn i primær-, sekundær og tertiærdata, som enkelt sagt indikerer hvor nær forskeren har vært datainnsamlingen (Blaikie & Priest, 2019). Jeg vil i denne oppgaven håndtere sekundær- og tertiærdata. Sekundærdata er data samlet inn av andre uten at dataen er tolket, som vedlagt statistikk fra Tolletaten, Antidoping Norge og Politiet. Tertiærdata er data som er samlet inn og tolket av andre, som eksempelvis forskningsrapportene til Barland og Tangen (Barland & Tangen, 2009). I og med at jeg ikke er den som samler inn dataen, vil det kunne ses på som en svakhet, fordi svarene gjerne er farget av den som forsket i førsterekke. Det blir min oppgave da å tolke dataen slik at den er relevant for min oppgave. På den andre siden vil dataen ha høyere grad av reliabilitet, altså at forskningen er gjennomført på riktig måte. Dette er fordi det er forskere med høyere kompetanse som har samlet inn og tolket dataen, enn meg som bachelorstudent. Videre vil også forskningens validitet ha høyere kvalitet, altså om forskningen faktisk måler det som er relevant (Thurén, Gjerpe & Gjestland, 2009, s. 41). For å sørge for at jeg har brukt og forstått dataen riktig, har deler av teksten blitt sendt til gjennomgang av de det blir referert til.

For hver kilde jeg fant og tok i bruk, ble det foretatt en kildekritisk vurdering. Jeg vurderte om informasjonen var tidsmessig aktuell, om den er relevant for oppgaven, og informasjonens objektivitet. Videre vurderte jeg forfatteren, kildens referanser, publiseringsdato, og om kilden inneholdt den vitenskapelige kvalitet som er ønskelig (Kildekompasset, 2021).

2.3 Forforståelse

Egil B. Olsvik definerer forforståelse som den oppfatning man tar med seg inn i et materiale som skal tolkes (Olsvik, 2013). Min forforståelse kan påvirke hvordan jeg oppfatter og tolker både kilder og funn, og dette er en faktor jeg har vært klar over og bevisst på å ikke havne i bekreftelsesfellen⁹. Det er den kjente fellen som tilsier at jeg søker og vektlegger informasjon som bekrefter mine antakelser og ikke den informasjonen som avkrefter den. For å motvirke

⁹ <https://snl.no/bekreftelsestendens>

dette har jeg forsøkt å være så åpen som mulig for nye vinklinger innenfor temaet. Jeg må være bevisst på min forforståelse, selv om den som oftest er ubevisst (Thurén et al., 2009).

Min interesse for antidopingarbeid er høy ettersom jeg er tidligere konkurrerende idrettsutøver, og dette gjør at jeg tidlig i oppgaven har en formening om hva svaret på problemstillingen blir, noe som kan anses å være en svakhet i oppgaven. På en annen side kan min interesse for temaet sees på som en styrke da den har gjort at jeg har vært i kontakt med forskere og andre eksperter på temaet og brukt mye tid på å finne mer informasjon. Oppgaven skal være upersonlig og ikke bære preg av subjektiv oppfatning, det skal søkes at den skrives med et åpent sinn (Dalland, 2017, s. 58-59). Jeg har vært bevisst min forforståelse og søkt etter informasjon som også kan avkrefte mine funn i oppgaven. Ettersom jeg var bevisst på min forforståelse, ble det innhentet data fra forskjellige kilder, også kalt datatriangulering¹⁰. Ved å ha flere kilder ble det sett på om forforståelsen min korrelerer med dataen, noe som det gjorde. Det vil kunne tenkes at om jeg hadde intervjuet noen som er brukere av dopingmidler, ville dette gitt et annet resultat angående doping som samfunnsproblem.

¹⁰ [https://no.wikipedia.org/wiki/Triangulering_\(forskning\)](https://no.wikipedia.org/wiki/Triangulering_(forskning))

Del 3: Teori og drøfting

3.1 Doping og dopingbruk – Legemiddeloven §24a

Legemiddeloven §24a tar for seg blant annet bruk av dopingmidler og sier at:

Det er forbudt uten lovlig adkomst å (...) bruke stoff som etter forskrift med hjemmel i straffeloven §234 første ledd er regnet som dopingmidler (Legemiddeloven, 1992, §24a).

Legemiddeloven §24a definerer først at adkomsten til stoffet må være ulovlig. Med dette menes at dersom en har lovlig tilgang på reseptbelagte preparater som defineres som dopingmidler jf. Straffeloven §234, så er ikke det å anse som et lovbrudd. Om man har tilgang til dopingmidler som HGH eller AAS på resept igjennom sin lege, vil en da ikke bli straffet for bruken, fordi en har lovlig tilgang. Ved bruk av doping menes å innta et stoff som defineres som dopingmidler inn i kroppen. Å bruke omfavner da alle inntak av stoffet, om det er i form av tabletter eller injeksjoner.

Hva som defineres som dopingmidler blir henvist fra Straffeloven §234, og videre til regler fastsatt av regjeringen. Dette er offentliggjort i «F30.04.1993 nr 318 – Forskrift om hva som skal anses som dopingmidler». På denne listen er både AAS og HGH (Dopingforskriften, 1993).

3.2 Doping som samfunnsproblem

Barland og Tangen(2009) viser i en av sine studier at de som er tilbøyelige til å bruke doping, har tilnærmet like lav terskel til bruk av andre rusmidler. Studien var en landsomfattende omfangsundersøkelse på et representativt utvalg av 5331 personer under 18 år hvorav 4464 var menn. Videre viser den at det er en tendens til at de som bruker/har brukt dopingmidler oftere kommer opp i konfrontasjoner, som gjerne går over til å bli en fysisk konfrontasjon. Det foreligger også forskjell i tilbøyeligheten for å bruke fysisk vold i konfrontasjoner i favør av de som har bruk dopingmidler. Dette skjedde da som regel i forbindelse med inntak av andre rusmidler, som eksempelvis alkohol.

Når personer er påvirket av blandingsrusen doping og alkohol, er det som regel i tilknytning til fest, uteliv og utsteder. Fysiske konfrontasjoner vil kunne føre til konsekvenser i bybildet, hvor det kan føre til økt følelse av utrygghet i befolkningen. Dersom befolkningen føler seg utrygge i utelivssituasjoner, kan det være utløsende for redsel, og gjerne en økning av vold som et resultat av en misforstått konfrontasjon.

Bruken av fysisk vold i forbindelse med konfrontasjoner vil for det første vil det vere en påkjenning for den som blir utsatt for volden, både mentalt og fysisk. Det har en økonomisk kostnad for samfunnet i form av ressursbehov hos politiet, etterforskningen i saken, og til slutt domstolsbehandlingen. Det er allmenn kjent at bruken av rusmidler bidrar til få positive effekter i samfunnet.

Videre kan man anta at personer som vil bli fysisk i konfrontasjoner også følger det samme reaksjonsmønsteret på hjemmebane. Det foreligger ingen forskning som viser en konkluderende sammenheng mellom bruken av AAS og vold, men det grunnlag for å si at bruken angivelig vil gi et aggresjonsproblem som videre kan utløse vold (Barland & Tangen, 2009). Dette kan videre føre til at krangler og konfrontasjoner i hjemmet går over til bruk av vold mot nere og kjere.

Dette betyr at dopingbruk ikke bare skaper konsekvenser for brukeren selv, men kan skape ringvirkninger for familie, venner og samfunnet. Politiets arbeid å avdekke dopingbruk, samt fjerne tilgjengeligheten, er derfor en viktig jobb som påvirker mange. Det kan dermed argumenteres med at bruken av dopingmidler er et samfunnsproblem.

3.3 Den perfekte kroppen

Definisjonen av hvordan den perfekte kroppen skal se ut er i kontinuerlig endring. Den kroppen som var det ønskede sluttresultatet for 20 år siden, er ikke nødvendigvis den samme kroppen i dag. Dagens ungdommer blir eksponert for det som anses som <<den perfekte kroppen>> på daglig basis fra TV, serier, reklame, og ikke minst SoMe. Om man tar en titt innom Instagram¹¹, vil man i dag se utallige kropper med smal midje, tydelige magemuskler, synlige blodårer og markerte muskler.

Wathne (2018) skrev en masteroppgavesom tar for seg hvilket kroppsideal som kjennetegner de unge, og hvilken betydning sosiale medier har for synet på kroppsideal. Oppgaven sier at unge gutter beskriver den optimale kroppen som <<den trente kroppen>>, og <<kroppsbyggerkroppen>>. Undersøkelsen viser at idealkroppen hos gutter er en trent, slank og muskuløs kropp, og guttene uttalte selv i undersøkelsen av det var <<tydelige og markerte muskler, og overkropp som var viktig>> (Wathne, 2018). Barland og Tangens studie fra 2009 angående kropp, prestasjon og dopingbruk, viser også at den perfekte mannskroppen skulle ha en <<modellkropp>> som var slank med markerte muskler.

¹¹ <https://no.wikipedia.org/wiki/Instagram>

Ungdommene som vokser opp i 2021 er muligens offer for et langt større kroppspress enn tidligere. Det å hele tiden bli eksponert for hvordan man optimalt skal se ut fra flere retninger, er nok en stor påkjenning. Med den store graden av eksponering fra SoMe som ungdommen får i dag, påvirker dette selvtilliten og ikke minst sin egen oppfattelse av egen kropp, også kalt kroppstilfredshet. Kroppstilfredshet er graden av hvor komfortabel man er med egen kropp. Den enorme eksponeringen av «den perfekte kroppen», ved å hele tiden bli påminnet om hvordan en bør se ut, og bli påminnet at avstanden mellom drømmekroppen og egen kropp er stor, bidrar dette til et økt kroppspress ifølge Wathne (2018). Ungdommer blir fremvist uoppnåelige idealer som igjennom forskning påvirker psyken, selvbildet og kroppstilfredsheten (Brattøy, Rosvoll & Eines, 2019).

Kroppstilfredsheten gir følelsen av at kroppen ikke tilfredsstiller kravene til å være god nok, og disse kravene er det gjerne samfunnet rundt som setter, eller at man selv tror at dette er kravene samfunnet setter for en. Dette kan trekke unge menn mot bruken av doping, fordi lysten til å være godt nok trent, gjerne går på bekostning av den lange tiden det tar å komme dit. Det kan være vanskelig å si nei til muskelvekst, lav fettprosent og synlige blodårer på rekordkort tid, noe som bruk av doping kan gi. En forskningsrapport gjort av Pedersen(2010) konkluderer blant annet med at den generelle bruken av dopingmidler hovedsakelig knyttes til grupperinger som driver med vanlig fysisk trening fremfor organisert idrett eller konkrete treningssenter. Dette betyr at det kan være vanskelig å finne disse grupperingene, da de gjerne trener på helt «vanlige» treningssenter for sin egen del.

3.4 Utbredelse og omfang

I forbindelse med oppgaven ble det etterspurt statistikk fra Tolletaten, politiet og Antidoping Norge fra 2019 og 2020.

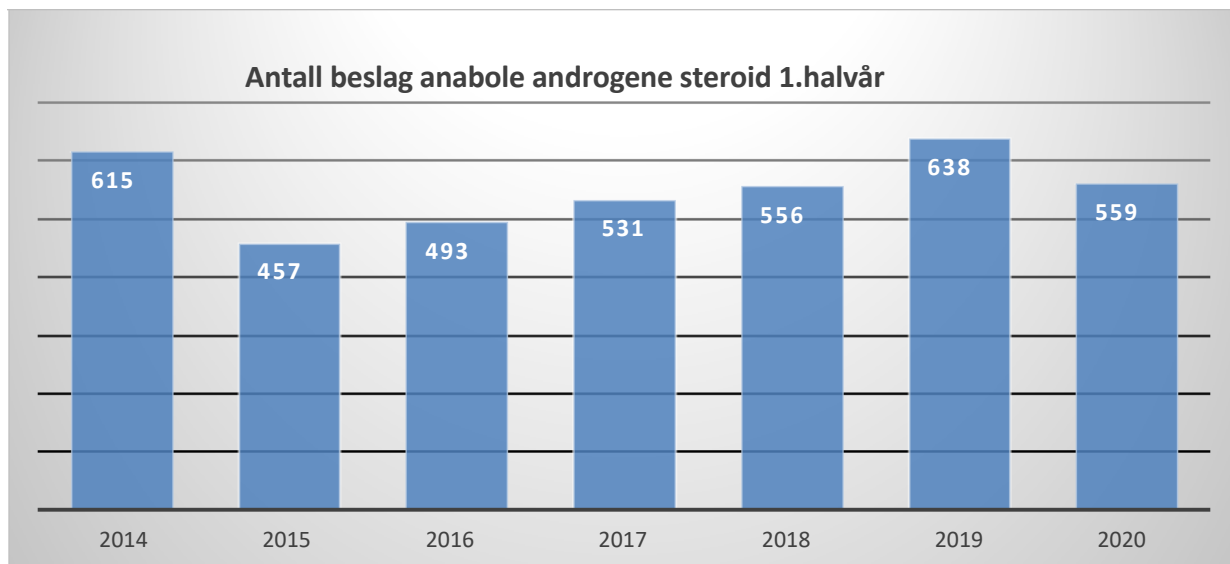
Beslaglagt mengde dopingmidler på landsbasis			2019		2020	
Beslagsvare			Antall treff	Mengde beslag	Antall treff	Mengde beslag
Farmasøytiske preparater - ikke narkotika	Dopingmidler - ampuller	Stk	231	7 222	217	3 237
	Dopingmidler – fast/flytende	Gram	396	16 823	293	13 908
	Dopingmidler - kapsler	Stk	102	15 485	82	13 569
	Dopingmidler - tabletter	Stk	324	67 623	265	50 048
	Farmasøytiske preparater, andre (g)	Gram	150	93 931	146	70 821
Antall treff			1 203	201 084	1 003	151 583

Tabell 3: Statistikk 2020 - Beslag av dopingmidler (Kilde: Mailkorrespondanse med Tolletaten 13.01.2021)

Statistikken fra Tolletaten viser at en stor mengde dopingmidler ble stanset og tatt i beslag i løpet av 2019 og 2020. Totalt ble det stanset 201 804 brukerdoser i 2019, og 151 583 brukerdoser i 2020. Dette viser faktisk en nedgang på 25% i 2020, noe som kan tenkes å være forårsaket av COVID-19, som har ført til både stengte grenser og stengte treningssenter.

Statistikken fra Tolletaten sier nødvendigvis ikke så mye om hvor omfattende bruken av dopingmidler er i Norge, da det kan være en stor differanse mellom beslag og faktisk innførte midler. Tolletaten har naturligvis ikke mulighet til å stanse all innkomst av ulovlige varer i Norge. Dopinglisten i Norge er ikke endelig, den er nemlig dynamisk fordi flere derivater av et stoff vil kunne føres inn i Norge på lovlig vis, frem til det er analysert og settes på dopinglisten. Et stoff kan da importeres inn til Norge på lovlig vis, for så å bli satt på dopinglisten i etterkant. Det er verdt å nevne at statistikken tar for seg alt innenfor betegnelsen dopingmidler, da også HGH og AAS.

Vi må videre se på Politiets STRASAK-statistikk fra 2018, som viser til sammenligning at antall saker på bruk og besittelse var 536 saker i 2018 (Politiet, 2018).

Tabell 4: Antall beslag AAS 1.halvår (Kilde: Politiet, Kripas)

Tall fra politiet er vesentlig lavere enn det Tolletaten kan rapportere om beslag på innkomne varer. Om vi ser på tall fra politiets narkotikastatistikk fra 2020, ser vi at antall beslag av AAS har i snitt vært på 549 de siste 7 årene (Politiet, 2020a). Det må nevnes at det her ses på statistikk fra to forskjellige år, fordi politiets statistikk for 2019/20 ikke går konkret inn på dopingmidler, men fremstår som en mer generell statistikk som tar for seg narkotika og doping sammen (Politiet, 2020b). Den store forskjellen i tallene fra Tolletatens beslag og politiets beslag kan tolkes på flere måter. Det kan indikere at Tolletaten gjør en ekstremt god jobb og får stanset store deler av innførselen av dopingmidler, eller det kan indikere at politiet gjør få beslag sammenlignet med faktisk innførsel til landet. Ettersom man ikke har statistikk som viser hvor mye som *faktisk* blir innført, er det vanskelig å si noe om omfanget i Norge kun basert på denne statistikken.

Tall fra Antidoping Norge viser at det bare ble testet 65 personer i løpet av 2019 utenfor organisert idrett. Av de testede var det 14 prøver som var positive (Antidoping Norge, 2020). Dette viser at Antidoping Norge hovedsakelig har fokus på doping innenfor organisert idrett. Når de først velger å teste personer utenfor idretten, foreligger det mistanke om bruk som igjen gir høy rate av positive prøver per test gjennomført. Dette bekreftes av Morten Heierdal, som videre sier:

«Det er viktig å presisere at disse ikke er innhentet tilfeldig, men basert på mistanke. Derav såpass høy positiv andel av prøvene» - Morten Heierdal (Se Vedlegg 5: Samtale med Morten Heierdal – Antidoping Norge)

Det er grunn til å stille spørsmål om Antidoping Norge tester nok utenfor den organiserte idretten, og om det bør vurderes å rette fokuset på dette området.

I følge Barland og Tangen(2009) ligger en normal brukerdose av AAS på 50-100mg/dag av injeksjoner, og 75-200mg/dag av peroralt¹². Om vi regner om Tolletatens tall for 2020 opp mot en brukerdose på 200mg, får vi **30 316** brukerdoser. Barland sier videre at en kur varer i 2-4 måneder før det normalt sett tas en pause, noe som tilsier at om vi tar utgangspunkt i bruk i 4 måneder, har vi **10 105** kurer i beslag bare i fra Tolletaten i 2020.

Tallene fra Tolletaten viser imidlertid at innførsel av dopingmidler er attraktivt i landet, dette indikerer at det er mange som forsøker å anskaffe dopingmidler fra utlandet til eget forbruk eller videre salg, dette underbygges av tall fra Politiet. Tallene fra de tre nevnte instansene underbygger at det kan foreligge store mørketall i norsk dopingbruk. Det blir vanskelig å si eksakt hvor store mørketall det er, men vi kan bruke de registrerte tallene som veiledning for det totale omfanget. Registrert tall pluss mørketall utgjør det totale omfanget, og det kan derfor tenkes at bruken av dopingmidler er relativt omfattende i Norge.

3.5 Fysiologiske tegn og symptomer på bruk av doping

Ved bruk at dopingmidler følger det flere fysiologiske tegn og symptomer. Disse tegnene og symptomene er også de avgjørende konkrete holdepunkter som bidrar til skjellig grunn til mistanke om bruk av dopingmidler, som er nødvendig for å kunne foreta en kroppslig undersøkelse jf. Strpl §157 (Straffeprosessloven, 1981). I en avgjørelse gjort av Høyesterett i 2013 ble det definert hvilke tegn og symptomer som gjelder ved bruk av doping ("HR-2013-240-A – Rt-2013-160," 2013). Avgjørelsen henviser videre til Hormonlaboratoriet v/Oslo Universitetssykehus sitt høringsvar på *Høring – forslag om forbud mot erverv, besittelse og bruk av visse dopingmidler* fra 2012. I dette høringsvaret nevnes det tegn og symptomer som er fremtredende ved bruk av AAS og HGH (Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten, 2004).

Videre nevnes tre andre instanser som også har definert tegn og symptomer på bruk av dopingmidler. Oslo Universitetssykehus informerer i en informasjonsfilm på YouTube¹³ om tegn og symptomer (Oslo Universitetssykehus, 2017a, 2017b).

¹² <https://sml.snl.no/peroral>

¹³ https://www.youtube.com/watch?v=tS7L0_vU1_8

Antidoping Norge hadde den 23.03.2021 et webinar¹⁴ som tok for seg temaet: «Hvordan oppdage dopingbruk på senteret?» (Haugen, 2021). Foredraget var ment for ansatte på treningssenter, og hadde som mål å øke kompetansen på dopingbruk. Kaja Haugen fremviste da informasjon om synlige tegn og symptomer på bruk av dopingmidler som ansatte kunne se etter.

Og til slutt de tegn og symptomer som nevnes i den svenske rapporten *Nasjonellt vårdprogram: Missbruk av AAS och andra hormonläkemedel* av Dopingjouren (Dopingjouren, 2012). For å sammenligne vil jeg sidestille tegn og symptomer fra de fire instansene:

Hormonlaboratoriet v/UiO

- Håravfall og skallethet
- Kviser, sprekker i huden og rynker
- Vektøkning og væskeopphopning i kroppen
- *Gynekomasti*¹⁵
(Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten, 2004).

Oslo Universitetssykehus

- Varig hårtap
 - Fet hud og kviser
 - Strekkmerker
 - Vekstforstyrrelser i høyden (hos unge)
 - Gynekomasti
- (Oslo Universitetssykehus, 2017b) (Oslo Universitetssykehus, 2017a)

Antidoping Norge

- Tap av hodehår
- Akne, strekkmerker og inflammasjon ved injeksjoner
- Stopp av lengdevekst (for unge brukere)
- Gynekomasti
(Haugen, 2021)

Nasjonellt vårdprogram: Missbruk av AAS och andra hormonläkemedel

- Rask og kraftig vektøkning (ca.10 kg på 2-3 måneder)
- Disproporsjonal muskulutvikling, hovedsakelig bryst, nakke og skuldre
- Kraftig nakke, rygg, skuldre og bryst
- Strekkmerker på armer, rygg og lår
- Økning av mengden kroppshår
(Dopingjouren, 2012)

¹⁴ <https://no.wikipedia.org/wiki/Webinar>

¹⁵ <https://sml.snl.no/gynekomasti>

Det viser seg at det er viss enighet mellom organisasjonene om hva som er de mest kjente tegn og symptom på dopingbruk. Det er hårtap, strekkmerker, kviser og akne, samt gynekomasti. Om vi eksempelvis ser på hårtap, er ifølge professor i zoologi ved UiB Per Jakobsen, hårtap og skallethet noe som treffer rundt 30% av menn i Norge innen de fyller 30 år (Korneliussen, 2012). Dette tilsier hvor normalt det er å oppleve hårtap, og det betyr også at det isolert sett er vanskelig å trekke koblinger til bruk av dopingmidler. Videre kan det nevnes at strekkmerker også er naturlig i forbindelse med vektøkning i forbindelse med pubertet eller overvekt. Det er her også vanskelig å trekke koblinger direkte til dopingbruk. Vektøkning er noe som må kartlegges over tid, og er avhengig av et sammenligningsgrunnlag for å kunne konkludere om vektøkningen er *rask* og *kraftig*. Kviser og rynker er også en tilstand som kan ha sine naturlige årsaker.

Hvert enkelt av de nevnte tegn og symptom vil kunne ha sine naturlige forklaringer, og de vil hver for seg har liten betydning i dopingsaker. Det er da naturlig å tenke at må foreligge flere tegn og symptomer samtidig for at det skal kunne konkluderes med sannsynlighetsovervekt for bruk av dopingmidler.

3.6 Kroppslig undersøkelse – Straffeprosessloven §157

3.6.1 Hvorfor kroppslig undersøkelse i dopingsaker?

For å anvende en kroppslig undersøkelse må vi se til straffeprosessloven §157 1. ledd som sier følgende:

Dersom det foreligger skjellig grunn til mistanke om en handling som etter loven kan medføre frihetsstraff, kan den underkastes kroppslig undersøkelse når det antas å være av betydning for opplysning av saken og ikke fremstår som et uforholdsmessig inngrep. Det kan tas blodprøve og foretas andre undersøkelser som kan skje uten fare eller betydelig smerte (Straffeprosessloven, 1981, §157 1.ledd).

En kroppslig undersøkelse er innvendige og utvendige undersøkelser av kroppen med den hensikt å bruke kroppen i seg selv, eller det som er inni den som bevismiddel (Fredriksen, 2018). I dopingsaker er verdiene og mengden sporstoff i blod- og urinprøve reelle bevis i saken, fordi det er nettopp disse verdiene som tilsier om kroppen har blitt tilført stoff som anses som dopingmidler jf. dopinglisten. Videre har Påtaleinstruksen i kapittel 10 en beskrivelse av undersøkelsen, og det bemerkes spesielt i Påtaleinstruksen §10-4 at den skal gjennomføres uten fare eller betydelig smerte for mistenkte (Påtaleinstruksen, 1985, §10-4).

3.6.2 Straffeprosessloven §157 1.ledd – Forholdsmessighetskravet

Det står i §157 1. ledd at kroppslig undersøkelse kan gjennomføres dersom det ikke fremstår som et uforholdsmessig inngrep (Straffeprosessloven, 1981). Her må det blant annet vurderes om den mistenkte påføres smerte i forbindelse med eksempelvis en blod-, eller urinprøve. Det må vurderes å være uforholdsmessig opp mot sakens art, og den bevisstyrken en positiv prøve vil ha. Det står også nevnt i loven at blodprøve og andre prøver som ikke påfører betydelig smert eller fare kan tas. Blod- og urinprøve er ikke farlig eller smertefullt (Fredriksen, 2018). Resultatene av en slik prøve vil derfor være viktigere for saken enn den smerten mistenkte vil kunne bli påført under undersøkelsene. Dette er en del av forholdsmessighetsvurderingen som skal hensyn tas i disse undersøkelsene. Hverken blod- eller urinprøve er på et slikt smertenivå at det anses som uforholdsmessig i forhold til sakens art jf. Straffeprosessloven §157 1. ledd (Straffeprosessloven, 1981).

3.6.3 Generelle materielle vilkår

De generelle materielle vilkårene for å kunne foreta en kroppslig undersøkelse er skjellig grunn til mistanke om en handling som medfører frihetsstraff (Straffeprosessloven, 1981). Bruk av doping straffes etter Legemiddeloven §31 2.ledd, jf. §24a med bot eller fengsel inntil 6 måneder, eller begge deler (Legemiddeloven, 1992). Dette betyr at vilkåret for frihetsstraff er oppfylt.

Videre må det foreligge skjellig grunn til mistanke. Med skjellig grunn menes det at det må være sannsynlighetsovervekt, 51% sannsynlighet for at personen har brutt loven. Fra rettspraksis defineres skjellig grunn som at:

Det skal vere mer sannsynlig at siktede har begått den straffbare handling saken gjelder enn at han ikke har det (HR-1993-2125-S – Rt-1993-1302, 1993).

Som tidligere nevnt er de fleste av tegn og symptomer på dopingbruk også ganske vanlige for menn, om vi ser på dem hver for seg. Dermed vil det kunne stilles spørsmålstegn ved om en tynn hårmanke, strekkmerker og kviser vil være grunn nok til å gi sannsynlighetsovervekt, eller er det fremdeles større sannsynlighet for at mistenkte bare lider av hårtap, har strekkmerker på grunn av naturlig vektøkning, og har uren hud.

3.6.4 Generelle spesielle vilkår

Det spesielle vilkåret som er nevnt i straffeprosessloven §157 er at det må antas at undersøkelsen vil være av betydning for opplysningen av saken (Straffeprosessloven, 1981).

Med dette menes at undersøkelsen kan gjøres dersom resultatene av den vil gi opplysning i saken det gjelde. I dette tilfellet vil det være snakk om en brukssak med dopingmidler, og resultatene av en blod- og/eller urinprøve vil være et svært viktig bevis i saken. Dersom prøvene viser positivt utslag på dopingmidler, vil dette være et fellende bevis. Det er da konkrete holdepunkter på at mistenkte har stoffer i seg som gir brudd på lovverket.

3.6.5 Skyldkravet

Legemiddeloven §31 tar for seg skyldkravet i hele loven, inkludert legemiddeloven §24a. Den sier at en straffer den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne lov (Legemiddeloven, 1992, §31).

3.7 En juridisk utfordring

For å gjennomføre en kroppslig undersøkelse i forbindelse med brukssaker må man da ha skjellig grunn til mistanke. Strafferammen på bruk av doping tilfredsstiller kravet i straffeprosessloven §157 på frihetsstraff. Det som da anses som utfordringen er å finne nok tegn og symptomer på bruk til at man har sannsynlighetsovervekt. Det å finne konkrete holdepunkter på bruk av dopingmidler bare ved å observere de fysiologiske tegnene er vanskelig. Det vil isolert sett være en sammensetning av flere tegn som må til for å komme over 51% sannsynlighet. Med dette menes at det er ikke nok med et enkelt symptom for å inneha skjellig grunn. Hårtap, kviser, strekkmerker og vektøkning er noe de fleste menn opplever i løpet av livet, og kan anses som ganske vanlig. Det å påstå at det dermed foreligger sannsynlighetsovervekt for at de driver med doping, kan være juridisk utfordrende. Det blir også vanskelig for påtalemyndigheten og beslutte kroppslig undersøkelse på bakgrunn av samme beskrivelse.

Del 4: Avslutning og konklusjon

4.1 Konklusjon

I oppgavens avsluttende kapittel skal problemstillingen besvares. Oppgavens problemstilling ble redegjort i kapittel 1.2 og lyder som følger:

Er lovverket for kroppslig undersøkelse tilpasset endring i dopingkulturen?

Gjennom oppgaven har det blitt klart at både dopingkulturen og kroppsidealet er endret med tiden. Hvordan denne utviklingen vil fortsette og se ut om 10 år er uvisst. Det er én ting som står på stedet hvil, og det er hjemmelsgrunnlaget for kroppslig undersøkelse. Vilkårene om skjellig grunn er fastsatt i lov, og vil neppe raskt endres. Det betyr at lovverket ikke vil raskt kunne endres i takt med trender og endringer i dopingkulturen.

Straffeprosessloven §157 1. ledd definerer i klartekst at det kreves skjellig grunn til mistanke om en handling som kan medføre frihetsstraff for å foreta en kroppslig undersøkelse (Straffeprosessloven, 1981). Ordlyden tilsier at det ikke skal gjøre forskjell på hvilken type lovbrudd det er snakk om, noe som gjør den universal for samtlige lovbrudd i lovsamlingen, så lenge vilkårene er dekket.

Det er verdt å nevne at det å bygge skjellig grunn i dopingsaker ikke kan sammenlignes med narkotikasaker. Ved bruk av narkotika vil de samme tegn og symptom være synlige, uavhengig om man har brukt det få eller flere ganger. Det vil da være mulig å legge sammen de resultatene man får i politiets såkalte *lesetest*¹⁶, og dermed ha sannsynlighetsovervekt.

Hypotetisk sett kunne man kanskje hatt en egen lov hjemmel for kroppslig undersøkelse i dopingsaker, med et lavere beviskrav som eksempelvis “grunn til å anta”, eller “grunn til å tro”. I praksis vil dette si at politiet må ha konkrete holdepunkter for mistanke om doping, og ikke sannsynlighetsovervekt slik som det er i dag. Dette ville gitt politiet muligheten til å gjennomføre de nødvendige tester for å få bevis mot brukere i dopingsaker, med færre antall synlige tegn og symptomer. Da kreves det at politiet har noen faste holdepunkter for mistanke om bruk, som eksempelvis noen få fysiologiske tegn på bruk som tidligere nevnt.

¹⁶ <https://www.politihogskolen.no/nm/etter-videreutdanning/etterforskning-kriminalteknikk/tegn-symptomer-misbruk-narkotika-andre-rusmidler/>

Oppgaven viser at kravet om sannsynlighet er rimelig høyt, og det kan skape problemer for politiet når det gjelder å finne bevis slik dopingkulturen er nå. Dette fordi de største tegn og symptom på bruk ikke er like synlige som det var på et tidligere tidspunkt. At politiet ikke kan etterforske der hvor mistanken foreligger, gjør at politiet heller ikke får utøvet ett av sine samfunnsansvar som er definert i politiloven §2 nr.3:

Politiet skal avdekke og stanse kriminell virksomhet og forfølge straffbare forhold i samsvar med regler gitt i eller i medhold av lov ("Politiloven – politil," 1995 §2 nr.3).

Slik som kravet er i dag, holder det ikke nødvendigvis med strekkmerker, håravfall og kviser. Hvor mange konkrete holdepunkter som trengs før kravet om sannsynlighetsovervekt er dekket, er ikke definert i tidligere henvist forskning eller rettspraksis. Man er da avhengig av den enkelte polititjenestepersons kunnskap om den «typiske» dopingbrukeren, og vil kanskje basere seg på ytterligere eller andre kjennetegn enn de som er definert gjennom rettspraksis. Dette betyr at det kan være kunnskapen hos polititjenestepersonen og rettspraksisen som er utfordringen, og ikke lovverket som tenkt. Dersom politiet har klare, oppdaterte tegn å gå etter vil de også lettere kunne oppfylle kravet om sannsynlighetsovervekt for å gjennomføre kroppslig undersøkelse. Med andre ord så konkluderer denne oppgaven med at det ikke nødvendigvis er lovverket som må tilpasses endring i dopingkulturen, men kunnskapen hos politiet og rettspraksisen.

4.2 Videre forskning

Denne oppgaven har tatt for seg om vilkårene for å gjennomføre en kroppslig undersøkelse ved mistanke om bruk av dopingmidler er for strengt, sett opp mot den kontinuerlige endringen i dopingkulturen. Videre kan det stilles spørsmål om doping er et samfunnsproblem som politiet bør rette et større søkelys mot.

Litteraturliste

- Antidoping Norge. (2020). *Årsrapport 2019 - Stiftelsen Antidoping Norge*. www.antidoping.no. Hentet fra <https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/antidoping/adno-aarsrapport2019-web.pdf?mtime=20200505095319&focal=none>
- Antidoping Norge. (2021). Hva er doping? Hentet 13.03 2021 fra <https://www.antidoping.no/kunnskap-og-ressurser/hva-er-doping>
- Barland, B. & Tangen, J. O. (2009). *Kroppspresentasjon og andre prestasjoner : en omfangsundersøkelse om bruk av doping* (bd. 2009:3). Oslo: Politihøgskolen.
- Barland, B., Tangen, J. O. & Johannesen, C. A. (2010). Doping Muskler, mestring og mening. Hentet fra <https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/bitstream/handle/11250/175072/Doping.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Blaikie, N. W. H. & Priest, J. (2019). *Designing social research : the logic of anticipation*. Cambridge, UK ; Medford, MA: Polity.
- Brattøy, S. C. S., Rosvoll, Å. & Eines, T. F. (2019). Hyppig bruk av sosiale medier kan gi ungdom psykiske utfordringer. Hentet 03.04 2021 fra <https://sykepleien.no/forskning/2019/11/hyppig-bruk-av-sosiale-medier-kan-gi-ungdom-psykiske-utfordringer>
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Dopingforskriften. (1993). *Forskrift om hva som skal anses som dopingmidler (Dopingforskriften)*. Helse- og omsorgsdepartementet. Hentet fra <https://lovdata.no/pro/SF/forskrift/1993-04-30-318>
- Dopingjouren. (2012). Missbruk av anabola androgena steroider (AAS) og andre hormonläkemedel: Nationellt vårdprogram. Hentet fra <https://books.google.no/books?id=Cha7jwEACAAJ>
- Fredriksen, S. (2018). *Innføring i straffeprosess* (4. utg. utg.). Oslo: Gyldendal.
- Haugen, K. (2021, 23.03.2021). Hvordan oppdage dopingbruk på senteret? I Kaja Haugen (Red.), *Antidoping Norge Webinar*. www.antidoping.no: Antidoping Norge.
- HR-1993-2125-S – Rt-1993-1302. (1993). Høyesteretts kjæremålsutvalg – Kjennelse. Hentet fra <https://lovdata.no/pro/HRSTR/avgjorelse/hr-1993-2125-s>
- HR-2013-240-A – Rt-2013-160. (2013). I *HR-2013-240-A – Rt-2013-160*: Norges Høyesterett – Dom. Hentet fra <https://lovdata.no/pro/HRSTR/avgjorelse/hr-2013-240-a>

Jacobsen, D. I. (2005). Forskningsopplegg og metoder. Hentet 03.04 2021 fra <https://www.uio.no/studier/emner/jus/afin/FINF4002/v14/metode1.pdf>

Kildekompasset. (2021). Hva er kildekritikk? Hentet 22.03 2021 fra <https://kildekompasset.no/kildekritikk/>

Korneliussen, I. (2012). Spør en forsker: Hvorfor blir menn skallet? Hentet 09.03.2021 2021 fra <https://forskning.no/spor-en-forsker-aldring-menneskekroppen/spor-en-forsker-hvorfor-blir-menn-skallet/726071>

Legemiddeloven. (1992). *Lov om legemidler m.v. (Legemiddeloven)*. Helse- og omsorgsdepartementet. Hentet fra <https://lovdata.no/pro/NL/lov/1992-12-04-132>

Lov om politiet (politiloven). (1995). I *Avd I 1995 Nr. 16*: Justis- og beredskapsdepartementet. Hentet fra <https://lovdata.no/pro/NL/lov/1995-08-04-53>

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten. (2004). *Androgene-anabole steroider (AAS) og vold* (4/2004). Hentet fra <https://fhi.brage.unit.no/fhi-xmlui/handle/11250/2480629>

Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforl.

Olsvik, E. H. (2013). *Vitenskapsteori for politiet : tenkemåter for kunnskapsstyrt politiarbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Oslo Universitetssykehus. (2012). *Kommentar til "Høring - forslag om forbud mot erverv, besittelse og bruk av visse dopingmidler" fra Hormonlaboratoriet, OUS* (201201828-/KRS). Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/d93dbe43ffff4cfdada66cd5118eb8c0/oslo_universitetssykehus.pdf

Oslo Universitetssykehus. (2017a). *Anabole Steroider: kjønnsspesifikke virkninger*. Hentet fra <https://www.youtube.com/watch?v=l6m4Fz-yQPc&list=PLhPmdaIwvX7moYz1TcJG5lVTWoGl29Ozh&index=3>

Oslo Universitetssykehus. (2017b). *Hvordan påvirker anabole steroider kroppen (fysiske virkninger)?* Hentet fra https://www.youtube.com/watch?v=tS7L0_yU1_8

Pedersen, I. K. (2010). Doping and the perfect body expert: social and cultural indicators of performance-enhancing drug use in Danish gyms. *Sport in Society*, 13(3), 503-516. <https://doi.org/10.1080/17430431003588184>

Persson, C. P. (2019). Abduksjon: Metoden for å finne den beste forklaring. Hentet 23.03 2021 fra <https://forskning.no/om-forskning-samfunnsvitenskap/abduksjon-metoden-for-a-finne-den-beste-forklaringen/1317339>

Politiet. (2018). *STRASAK-rapporten 2018*. Hentet fra <https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/strasak/2018/strasak-2018.pdf>

Politiet. (2020a). *Narkotikastatistikk 1.Halvår 2020*. Politiet. Hentet fra https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/narkotika/narkotikastatistikk_kripos_1_halvar-2020.pdf

Politiet. (2020b). *STRASAK-rapporten Første og andre tertial 2020*. Politiet.no: Politiet. Hentet fra <https://www.politiet.no/globalassets/04-aktuelt-tall-og-fakta/strasak/2020/anmeldt-kriminalitet-strasak-andre-tertia-2020.pdf>

Påtaleinstruksen. (1985). *Forskrift om ordningen av påtalemyndigheten (Påtaleinstruksen)*. Justis- og beredskapsdepartementet. Hentet fra <https://lovdata.no/pro/SF/forskrift/1985-06-28-1679>

Sandøy, T. A. (2013). *Sirus Rapport 4/2013 - Anabole Steroider i Norge*. Statens institutt for rusmiddelforskning. Hentet fra <https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2013/sirusrap.4.13.pdf>

Schackt, J. (2019). *kultur* i Store norske leksikon. Hentet 10.03 2021 fra <https://snl.no/kultur>

Straffeprosessloven. (1981). *Lov om rettergangsmåten i straffesaker (Straffeprosessloven) - Kroppslig Undersøkelse strpl §157*. Justis- og beredskapsdepartementet. Hentet fra <https://lovdata.no/pro/NL/lov/1981-05-22-25>

Thurén, T., Gjerpe, K. & Gjestland, D. (2009). *Vitenskapsteori for nybegynnere* (2. utg. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Vikan, J. A. (2015, 28.12.2015). Krevende å avdekke. Hentet 20.03 2021 fra <https://www.adressa.no/nyheter/trondheim/2015/12/28/Krevende-å-avdekke-11970340.ece>

Wathne, M. (2018). Hva kjennetegner ungdommens kroppsideal, og hvukjen betydning mener ungdom at sosiale medier, venner og kroppsøvningsfaget har i for synet på kroppsideal? Hentet fra <https://oda.oslomet.no/bitstream/handle/10642/6234/Wathne.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Aalen, G. E. I. (2018). *sosiale medier* i Store norske leksikon. Hentet 10.03 2021 fra https://snl.no/sosiale_medier

Oversikt selvvalgt pensum

Wathne, M. (2018). Hva kjennetegner ungdommens kroppsideal, og hvukjen betydning mener ungdom at sosiale medier, venner og kroppsøvningsfaget har i for synet på kroppsideal? Hentet fra

<https://oda.oslomet.no/bitstream/handle/10642/6234/Wathne.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Antall sider: 92

Barland, B. & Tangen, J. O. (2009). *Kropps-presentasjon og andre prestasjoner : en omfangsundersøkelse om bruk av doping* (bd. 2009:3). Oslo: Politihøgskolen.

[https://phs.brage.unit.no/phs-](https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/bitstream/handle/11250/175058/kropps-presentasjon.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

[xmlui/bitstream/handle/11250/175058/kropps-presentasjon.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/bitstream/handle/11250/175058/kropps-presentasjon.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Antall sider: 106

Sandøy, T. A. (2013). *Sirus Rapport 4/2013 - Anabole Steroider i Norge*. Statens institutt for rusmiddelforskning. Hentet fra

<https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2013/sirusrap.4.13.pdf>

Antall sider: 44

Pedersen, I. K. (2010). Doping and the perfect body expert: social and cultural indicators of performance-enhancing drug use in Danish gyms. *Sport in Society*, 13(3), 503-516.

<https://doi.org/10.1080/17430431003588184>

Antall sider: 15

Dopingjouren. (2012). Missbruk av anabola androgena steroider (AAS) och andra hormonläkemedel: Nationellt vårdprogram.

Hentet fra <https://books.google.no/books?id=Cha7jwEACAAJ>

Antall sider: 23

Barland, B., Tangen, J. O. & Johannesen, C. A. (2010). Doping Muskler, mestring og mening. Hentet fra [https://phs.brage.unit.no/phs-](https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/bitstream/handle/11250/175072/Doping.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

[xmlui/bitstream/handle/11250/175072/Doping.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/bitstream/handle/11250/175072/Doping.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Antall sider: 106

Totalt antall sider selvvalgt pensum: 386

Vedlegg

Vedlegg 1: Samtale med Inge Kryger Pedersen

Forespørsel til Inge Kryger Pedersen, PhD Universitetet i København

Friday, March 12, 2021 at 8:01:15 AM Central European Standard Time

Emne: RE: Bacheloroppgave Poli2høgskolen i Norge

Dato: fredag 15. januar 2021 15:44:50 sentraleuropeisk normal2d

Fra: Inge Kryger Pedersen
[Redacted]

Til:

Vedlegg: image001.png, spor2nsociety.pdf

Hej A

Her kommer artiklen – jeg håber, du kan bruke den. Held og lykke med din oppgave.

Mange hilsner,

Inge

Inge Kryger Pedersen

Associate Professor, PhD

University of Copenhagen

Department of Sociology

Øster Farimagsgade 5, Postboks 2099

1014 København K

DIR +45 35 32 32 29

ikp@soc.ku.dk

www.soc.ku.dk

From: A

Sent: 15. januar 2021 15:32

To: Inge Kryger Pedersen <ikp@soc.ku.dk>

Subject: Bacheloroppgave Poli2høgskolen i Norge

Hei, mitt navn er [Redacted] eg skriver nå en avsluttende bacheloroppgave på den norske Poli2høgskolen.

I forbindelse med min oppgave kom jeg over din artikkel **Doping and the perfect body expert: social and cultural indicators of performance-enhancing drug use in Danish gyms**.

Jeg skulle så veldig gjerne lest din artikkel, og lurar på om du kunne sendt den til meg?

[Redacted]

Hilsen

Vedlegg 2: Forespørsel om statistikk fra Tolletaten

Friday, March 12, 2021 at 8:02:37 AM Central European Standard Time

Emne: Kvi\$ering på mo\$a\$a\$ henvendelse ill Tolletaten
Dato: ilrsdag 5. januar 2021 09:43:20 sentraleuropeisk normalild
Fra: noreply@toll.no
Til:

Takk for henvendelsen din,

På generelle henvendelser kan du regne med svar i løpet av fem virkedager. For saksbehandling er det lengre behandlingstid.

Kvi\$ering på mo\$a\$a\$ henvendelse:

Om saken:

Hva gjelder det? Beslag av dopingmidler 2019/2020

Nærmere beskrivelse: Hei, jeg skal skrive bacheloroppgave om doping i Norge igjennom PHS. I den forbindelse ønsker jeg å komme i kontakt med noen som kan gi meg litt info om beslagsstørrelsen av dopingmidler de seneste årene, og gjerne kunne slå\$ av en prat med meg angående temaet. Hilsen [REDACTED]

Saksnummer:

Kontaktinformasjon:

Navn: Firmanavn:

Organisasjonsnummer

: Telefon: E-post:

Med vennlig hilsen

Tolletaten

post@toll.no

telefon: +47 22 86 03 12

organisasjonsnummer: 974761343

Vedlegg 3: Svar fra Tolletaten

Friday, March 12, 2021 at 8:01:54 AM Central European Standard Time

Emne: Dokument 21-3-2 Svar på forespørsel sendt fra Tolletaten

Dato: :rsdag 12. januar 2021 15:19:23 sentraleuropeisk normal:d

Fra: post@toll.no

Til:

Vedlegg: 21-3-2Svar på forespørsel.pdf

Dokumentet **21-3-2 Svar på forespørsel** for saken **Innsynskrav - Beslag av dopingmidler 2019/2020** er utsendt av **Tolletaten**. Se vedlegget for innholdet i utsendelsen.

For å lese vedlegget bør Adobe Acrobat Reader installeres. Lastes ned gratis her: www.adobe.com

For ytterligere informasjon eller kontakt, se www.toll.no

Denne e-posten er beregnet for den institusjon eller person den er rettet til og kan være belagt med lovbestemt taushetsplikt. Dersom e-posten er feilsendt, vennligst slett den og gi beskjed til Tolletaten umiddelbart [på post@toll.no](mailto:post@toll.no)

This email is confidential and may also be privileged. If you are not the intended recipient please delete this e-mail and notify the Norwegian Customs immediately [at post@toll.no](mailto:post@toll.no)

Vedlegg 4: Dokument fra Tolletaten

TOLL
CUSTOMS

Tolletaten
Grensedivisjonen

Var ref: 21-3-2 I Arkivkode:
Var dato: 12.01.2021 I Deres dato:

Deres ref:

Svar på forespørsel

Vi viser til din henvendelse av 5. januar 2021 hvor du ber om informasjon om beslagsstørrelsen på dopingmidler for 2019 og 2020. Du ønsker videre å komme i kontakt med noen som kan snakke med deg om temaet.

Nedenfor følger en oversikt over registrerte beslag av dopingmidler for 2019 og 2020. For utfyllende informasjon om emnet kan Gry Stotvig i Etterrettingsdivisjonen kontaktes. Hennes e-posta-dresse er: gry.stotvig@toll.no

Beslaglagt mengde dopingmidler på landsbasis			2019	
Beslagvare			Antall treff	Mengde beslag
Farmasøytiske preparater, ikke narkotika	dopingmidler (ampuller)	Stk	231	7 222
	dopingmidler (fast/flytende)	Gram	396	16 823
	dopingmidler (kapsler)	Stk	102	15 485
	dopingmidler (tabletter)	Stk	324	67 623
	farmasøytiske preparater, andre (g)	Gram	150	93 931
Antall treff:			1 203	

Beslaglagt mengde dopingmidler på landsbasis			2020	
Beslagvare			Antall treff	Mengde beslag
Farmasøytiske preparater, ikke narkotika	dopingmidler (ampuller)	Stk	217	3 237
	dopingmidler (fast/flytende)	Gram	293	13 908
	dopingmidler (kapsler)	Stk	82	13 569
	dopingmidler (tabletter)	Stk	265	50 048
	farmasøytiske preparater, andre (g)	Gram	146	70 821
Antall treff:			1 003	

Postadresse:
Postboks 2103 Viken
0125 OSLO

Org.nr: 880455702
E-post: post@toll.no
Internett: www.toll.no
Sentralbord: +47 22 86 03 12

Var saksbehandler:
Kristine Lensebraten
Tlf. direkte:

Morten Heierdal

Powerpoint - hvem er doperen

14:15 41!)

Til:

Hei

Haper du har hatt en fin hoytid!

Tallene for 2020 er ikke klare enda. Test-tall for 2019 fremkommer av arsrapporten 2019. <https://www.antidoping.nolom-adno/virkosmhet/arsrapport>

I 2019 ble det innhentet 65 prover pa norske treningscentre, hvor 14 av disse var positive. Det er viktig presisere at disse ikke er innhentet tilfeldig, men basert pa mistanke, derav sapass hey positiv andel av provenene.

Det er ogsa viktig a papeke at dette kun reflekterer de som frivillig skriver under pa a la seg teste, og deretter tester positivt. De som nekter a la seg ga videre til test, i samtalsituasjonen med treningscenteret, plukkes ikke opp av denne statistikken.

Nar det gjelder positive prover i forbindelse med medisnbruk gis medlemmet en frist til a vise gyldig resept/legeerklwring for stoffet som gay positiv prove. Dersom dette kan fremvises for det aktuelle stoffet henlegges saken. sa alt som regnes som medisinsk bruk, utskrevet av lege, er sann sett legitime arsaker til positive prover.

Mvh

Morten Heierdal

SC nlc

Vedlegg 6: Samtale med Morten Heierdal – Antidoping Norge

MH Morten Heierdal
VS: Powerpoint - hvem er doperen
Til [REDACTED]

Hei igjen

Fikk kjapt svar fra kommunikasjonsavdelingen var om at det er helt i orden a legge ved svaret i oppgaven din. Se gjerne kommentar fra kommunikasjonssjef Halvor Byfuglien vedrorende tall for 2020.

Morten

Fra: Halvor Byfuglien <halvor.byfuglien@antidoping.no>
Sendt: tirsdag 6. april 2021 15:02
Til: Morten Heierdal <Morten.Heierdal@antidoping.no>
Emne: SV: Powerpoint - hvem er doperen

Helt first, Morten.

Du kan ev legge til ad 2020-tall at det ble tatt et svert begrenset antall prover pga. av covid-19 og mange nedstengte senter.

Halvor